

STANISŁAW WISŁOCKI

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny):

Strz. Stanisław Wiślocki, 33 lata, mierniczy, żonaty.

2. Data i okoliczności zaareztowania:

Aresztowany i wywieziony w ogólnej brance uchodźców z ziem zachodnich, będących pod zaborem niemieckim 29 czerwca 1940 r. we Lwowie.

3. Nazwa obozu, więzienia lub miejsca przymusowych prac:

Swierdłowska *oblast*, *sierowski rajon*, *sieło Sośwa*, *posiołok* nr 45.

4. Opis obozu, więzienia:

Niezamieszkała osada, składająca się z szeregu domków dwuizbowych na osiem–dziesięć osób, wybudowanych przez poprzednich zesłańców, przeważnie wymarłych (duży cmentarz). Las, tajga, z dala od jakichkolwiek dróg i kolei, dojazd wyłącznie rzeką, też odległą od miejsca zamieszkania o 12 km. Stan budynków wymagający dużych napraw (brak okien, drzwi, pieców), które wykonać było bardzo ciężko, nie mając na to czasu i najprymitywniejszych narzędzi.

5. Skład więźniów, jeńców, zesłańców:

90 proc. Żydzi, reszta Polacy. Stopień inteligencji na ogół wysoki (przemysłowcy, kupcy, lekarze, inżynierowie i inni). Nastawienie Żydów prokomunistyczne i sowieckie, w stosunku do Polski i Polaków w dużym stopniu nieprzychylnie (wyszydzanie Polski bardzo powszechne).

6. Życie w obozie, więzieniu:

Zatrudnienie (przymusowe) w lasach, przy wyrębie i spławie, w miejscach odległych od osiedla o 10–20 km. Pomieszczenie w prowizorycznych barakach. Ciężka praca fizyczna, brak ciepłej odzieży, odpowiedniego odżywienia (możliwość kupienia dwa razy dziennie zupy i 800 g chleba) nie pozwalały na wyrobienie normy i zarobienie na własne utrzymanie (wyżej wspomniane), nie mówiąc już o utrzymaniu pozostałej w osiedlu, często licznej, rodziny. Łączność Polaków duża, mimo znacznego rozdrobnienia wśród przytłaczającej większości Żydów.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Stosunek władz NKWD bezwzględny, nieprzebierający w środkach. Zmuszano do pracy bez względu na wiek, stan zdrowia, uwłaczając godności nie tylko narodowej, ale i ludzkiej.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

Pomoc lekarska, ze względu na udział w niej lekarki Polki, możliwa, utrudniana przez władze. Szpital odległy o 20 km, udostępniony jedynie w ciężkich wypadkach.

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?

Łączność z krajem przez mocno cenzurowane listy, rzadko dochodzące.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Zwolniony na podstawie ogólnej amnestii w sierpniu 1941 r. Po dwumiesięcznej tułaczce w wagonie kolejowym, nie mogąc znaleźć opieki władz polskich i możliwości wstąpienia do wojska, wyczerpany całkowicie, osiadam w kirgiskim kołchozie, gdzie pracując za 400 g pszenicy lub jęczmienia dziennie, doczekuję się wreszcie możliwości wstąpienia do Wojska Polskiego w organizującej się w tej okolicy 9 Dywizji [Piechoty].